

זוהי גוי

רמזים על פרשת השבוע

פרשת
וארא

מה בגליון?

החלק של יצחק בגאולת

ישראל ממצרים

חורבן הכעס

משה רבינו זכה לגילוי

הגדול בזכות האמונה

עוד מענייני אמונה ובטחון

דברי תורה מאאמו"ר
הרה"צ ר' ברוך בן
האדמו"ר ר' אברהם
מלוצק (תל - אביב)
זצוקללה"ה (מכתב ידו)

בס"ד

החלק של יצחק בגאולת ישראל ממצרים

"וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב" (ו ג)

כתב בעל הטורים: וארא. בגי' יצחק כדאיתא במדרש. שיצחק גרם לישראל שיצאו ממצרים

בזכות יצחק זוכים לגאולה למה? כי הוא היחידי שהסכים שיורידו ממנו בשביל ישראל, שהרי כתוב בתהלים אֶשׁוּר פֶּרֶת אֶת-אַבְרָהָם וְשִׁבְוֹעַתוֹ לְיִשְׁחָק (תהלים קה ט) והוא הסכים שיורידו 210 ויוצא יצחק, כיון שהוא הסכים לכן זכו ישראל אחרי מאתים ועשר שנים כמנין רדו ליציאת מצרים.

בפרשת בשלח "כי ברח העם" (יד ה), ברח בגימ' 210 אלו השנים שעם ישראל היו במצרים.

***

חורבן הכעס

"וַתַּעַל הַצַּפְרָדַע וַתִּכַּס אֶת אֶרֶץ מִצְרָיִם" (ח ב)

כתב רש"י - ותעל הצפרדע. צפרדע אחת היתה, והיו מכין אותה והיא מתזת נחילים נחילים, זהו מדרשו. (שמו"ר י, ה.)

נקודה ידועה, שואל הסטייפערל למה המשיכו להכותה הרי רואים שזה רק מזיק להם?

והשיב שזה דרך הכועס אדם לא מתבונן בתוצאה שרק מעצימה את הפגיעה בו עצמו. כמו אצל מריבה שיש בין שני אנשים אם היה אחד קם ומפסיק את המריבה כולם היו נשכרים והכל היה מפסיק, אולם המציאות היא שכל אחד מחכה שהשני יפסיק וכמובן זה לא קורה...

א.ה. חשבתי רעיון חדש לתרץ קושיא ידועה זו דהנה יש לדקדק את לשון הפסוקים ועלו ובאו וגו', על פי מה שמפרש רש"י בביתך. ואחר כך בבתי עבדיך, הוא התחיל בעצה תחלה, ויאמר אל עמו, וממנו התחילה הפורענות (סוטה יא. שמו"ר י, ד.), אם כן יתכן שבתחילה שראו את הצפרדעים הולכים רק לבית פרעה, אולי היו כאלה בעם ששמחו לאידו של פרעה ועל כל פנים לא חרדו מהם כל כך, וגם לאחר מכן באו אל בתי העבדים וגם מזה לא חששו כל כך רק כאשר מלאו בתי פרעה ועבדיו בצפרדעים עד אפס מקום, ואז החלו להתפזר בכל מצרים אז כבר היה מאוחר מדאי...)

***

משה רבינו זכה לגילוי הגדול בזכות האמונה

"וְשָׂמִי יְיָ לֹא נִדְעָתִי לְהֵם" (וג)

מבואר כאן שיש הבדל וחילוק בין משה רבינו לאבות הקד'. יש לברר מהו החילוק בין התגלות האלוקות שזכה משה רבינו למה שזכו האבות הקד'.

מבאר הנפש החיים' שלא היה אצל האבות כאלה נסים גלויים, והסיבה שזכה לכל זה בזכות האמונה החזקה שלו בד',

זה לשונו (שער ג פרק יג) - "אמנם מדרגת משרע"ה היתה עוד יותר גבוהה. כמו שהעידה התורה ולא קם נביא וגו'. ועצם חילוק מדרגתו ממדרגתם ביא' הוא יתב' בעצמו ואמר אני הוי"ה. וארא אל אברהם וכו' בא/ל שקי ושמי הוי"ה לא נודעתי להם. והענין, הוא הוא עצם החילוק שנתבאר למעלה בין השם אלקים לשם הוי"ה ב"ה. כי על הרוב בענין השגת האבות מצינו נאמר השם אלקים. האלקים אשר התהלכו אבותי לפניו. האלקים הרועה אותי מעודי. וכן אנחנו קוראים אותו יתב' אלקי אברהם וכו'. כמש"ל בענין קדושת מדרגתם. שלא השגיחו על שום כח וענין בעולם כלל. אמנם השגת נבואתם לא היתה בביטול הכחות ממציאותם לגמרי. וזש"ה וארא אל אברהם וכו' בא/ל שקי שענינו ג"כ כענין השם אלקים ור"ל שאני בעל הכחות כולם וברצותי כל רגע אני משדד מערכת כל הכחות מאשר קבעתי בהם בעת הבריאה. זהו א/ל שקי. אבל בבחי' ענין שמי הוי"ה (כמו שנתבאר פי' ענינו לעיל פי"א) לא נודעתי להם בהשגת נבואתם.

אבל משרע"ה היתה השגת נבואתו בחי' השם העצם המיוחד הוי"ה ב"ה. ולכן לא היה שום כח חוצץ בפני אור השגת נבואתו. וכן ע"י כל נסי' ה' שנעשו על ידו ראו כולם ביטול מציאות כל הכחות לגמרי ואין עוד מלבדו יתב' לגמרי כמשמעו. כמש"ה אתה הראת לדעת כי ה' הוא וכו'. והוא ענין ופי' השם המיוחד הוי"ה ב"ה כנ"ל. ז"ש וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי"ה. הודיעו עצם בחי' השגת נבואתו שגם השם אלקים אצלו הכל בחי' הוי"ה. כענין הכתוב כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו. ומאז ואילך לא נזכר אצלו אלא וידבר ה' ויאמר ה'. וזהו ולא קם נביא וכו' אשר ידעו הוי"ה פא"פ {פנים אל פנים}. וז"ש בתיקון כ"ו ולגבי אבהן לא אתחזיא אלא במנעלים כו' אבל לגבי משה בלא כסויא כלל ורזא דמלא וארא אל אברהם" וכו' עכ"ל

ובנפש החיים כותב עוד שזה העצה לכל דבר, האמונה והדביקות באמונה שד' הוא בעל הכחות כולם, ד' הוא האלוקים, עיין שם שער ג' פרק יב.

נצטט משם קטע ידוע מאד, אך חשוב ויסודי מאד: נפש החיים (שער ג פרק יב) וזה לשונו: "ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינין ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שם רושם כלל. כשהאדם קובע בלבו לאמר הלא ה' הוא האלקים האמתי ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם וכל העולמות כלל והכל מלא רק

דברי תורה מאמו"ד הרה"צ ר' ברוך בן האדמו"ר ר' אברהם מלוצק (תל אביב) זצוקללה"ה (שנמצאו בכת"י)

למה הענישו את המצרים, הרי ה' הכביד את ליבם?

אלא הדבר יתבאר על פי מעשה שארע עם אבי זצ"ל:

אבא זצ"ל יצא פעם לדרך ברכבת. הלכתי ללוותו עד לתחנת הרכבת, בתחנה ישבו מולנו שני צעירים, יהודים, שהכרת פניהם ענתה בהם כי אנשי הייבסקציה הם, שונאי דת ומצוות, תחילה התלחשו ביניהם וגיחכו על חשבוננו, במיוחד על אבא שלבשו היה איצטלא דרבנן.

לאחר מכן ניגשו השניים אל אבא ואמרו לו: "אנחנו ייבסקים, אין אנו מאמינים בשום דבר, גם לא בשטויות של הדת (עפ"ל - רח"ל) אתה, כנראה רב, ודאי מאמין שהכל בא מן השמים, ויש שכר ועונש, אולי תסביר לנו - מדוע כאשר מתנפל עליך כלב ומבקש לישוך בך - אינך מקבל זאת כגזרה מן השמים, אלא מרים את מקלך עליו, ומכה בכלב, ומגרשהו. היכן הצדק שלך?"

אבא השיב להם בשקט ובנחת לאמור: "צדקתם בני, צדקתם, נכון הוא שאם יסורים באים על האדם, עליו לפשפש במעשיו, כי הכל מן השמיים, אבל דא עקא: אם כלב מתנפל אין הוא יודע את דרכי ד', "ואין הוא מאמין בשום דבר"... הכלב נושך משום שדרכם של כלבים לישוך, לפיכך, מגיע לו לטעום את טעמו של המקל..."

זכורני, השניים נפטרו מאבא בחיוך טוב, ושתקו.

"ומאז באתי לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך" (שמות הכג)

אמרו חז"ל בסנהדרין קיא: אמר לו הקב"ה (למשה) "חבל על דאבדין ולא משתכחין" - כמה פעמים נגליתי על אברהם יצחק ויעקב בקל שקי - ולא הרהרו על מדותיי, ולא אמרו לי מה שמך?

אמרתי לאברהם: "קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה" - ביקש מקום לקבור את שרה ולא מצא עד שקנה ב400 שקל כסף עובר לסוחר ולא הרהר אחר מדותיי,

אמרתי ליצחק: "גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך"

בקשו עבדיו מים לשתות ולא מצאו עד שעשו מריבה שנאמר: "ויריבו רועי גרר עם רועי יצחק לאמור לנו המים" ולא הרהר אחר מדותיי..

אחדותו הפשוט יתברך שמו. ומבטל בלבו ביטול גמור ואינו משגיח כלל על שום כח ורצון בעולם. ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ב"ה. כן יספיק הוא יתברך בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכחות והרצונות שבעולם שלא יוכלו לפעול לו שם דבר כלל.

וזה הענין הוא גם כן בכלל כוונת הזוהר בהקדמה דף י"ב סוף ע"א פקודא רביעאה למנדע דה' הוא האלקים כד"א וידעת היום וגו' כי ה' הוא האלקים ולא תכללא שמא דאלקים בשמא דהו"ה וכד ינדע בר נש דכלא חד ולא ישוי פרוזא אפי' ההוא ס"א יסתלק מעל עלמא כו' והבן. וגם יגזור אומר ויקם לו לפעול ענינים ונסים נפלאים היפוך סדור כחות הטבעיים. כיון שמשעבד ומדב' טוהר אמונת לבבו באמת בל תמוט רק לו יתברך לבד ואצלו יתברך הכל שוה כל רגע. לפעול בסידור הטבע שקבע או היפוך סידור הטבע. כמו שמצינו ברבי חנינא בן דוסא שהיה גזור אומר ופועל כפי רצונו כל עת היפוך סידור הטבע כאמרו מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידליק רצונו לומר הלא אצלו יתברך שוה זה כמו זה כנ"ל. וכן הספיק הבורא ב"ה בידו. וכהנה רבות אתו כמובא בש"ס מנפלאות עניניו. עכ"ל. עיין שם.

כמה סיפורים שבהם אנשים ניסו וראו עין בעין בישועת השם בזכות סגולה זו;

הסיפור הראשון קצת ידוע. מסופר על ה'בית הלוי' צ"ל, שארע פעם כאשר באו השוטרים לחפש אחר הברחות מהמכס, בא יהודי אחד בבכי שיש לו חנות של צעיפים וכל הסחורה בלי מכס, כאשר יגלו זאת המשטרה הם עלולים להחרים את כל רכושו ולהעמידו למשפט, נכנס עמו ה'בית הלוי' לחדר סגר הדלת ולמד עמו פרק זה בנפש החיים, להחדיר בו אמונה חזקה, ד' הוא האלקים אין עוד מלבדו, עד שבאו בצהרים להודיע, שהמשטרה עזבה את המקום ולא נכנסה לחנות כלל, כיצד קרה הדבר? הסיפור היה שכשהגיעו אנשי המשטרה לבניין שלהם עשו הפסקת אוכל, ועשו סימן שמשם הפסיקו כשחזרו היה ביניהם ויכוח אם כבר היו בבנין הזה או לא והחליטו לבסוף שכבר היו בבנין הזה.

סיפור נוסף מזמנינו, שאני מכיר את בעל המעשה, סיפר לי יהודי יקר, אברך ממיר, שהיה זקוק להלוואה גדולה של כמה אלפי ש"ח ופנה לאיזה גמ"ח וביקש מהם, הגמ"ח הזה אמנם כבר הלווה לו בעבר, אבל בפעם האחרונה הוא לא החזיר את החוב, כך שהסיכוי הטבעי שלא יסכימו להלוות לו, והוא בכל זאת ניסה את מזלו, וכמובן הוא קיבל צעקות מבעל הגמ"ח על מה שלא החזיר ולא זו בלבד הוא מעיז לבקש הלוואה נוספת בעזות פנים!!!

אמר לי אותו אברך - מה לדעתך חשבתי בזמן הזה, תוך כדי שהוא צועק עליי? אגיד לך את האמת לא חשבתי כלום, רק דבר אחד: על הנפש החיים הזה, ששום כח בעולם ולא רצון של אף אחד יכול לעכב רק הבורא עולם ואם הוא ירצה הוא יסדר את הכל. וראו זה פלא! אחרי כמה דקות של בזיונות

אמרתי ליעקב: "הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה" ביקש מקום לנטוע אהלול ולא מצא עד שקנה במאה קשיטה - ולא הרהר... ואתה אמרת תחלה - מה שמך? ועכשיו אתה אומר: והצל לא הצלת את עמך"

נשאלת השאלה: וכי משה רבינו, אדון הנביאים נפל מאבותינו. - הם לא הרהרו אחר מדותיו של הקב"ה ומשה רבינו כן הרהר?!

אלא, אצל אבותינו היו כל הדברים כל הנסיונות בהם התנסו - רק דברים פרטיים - אברהם-ושרה, יצחק-ועבדיו וכו' --- לא כן אצל משה כל הדברים נגעו לכלל ישראל- כאן הוא מסר נפשו לטובת ישראל...

"והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים והצלתי אתכם מעבודתם" (שמות ו' ו')

נשאלת השאלה מה קודם למה? - הרי קודם שוחררו מהעבודה הקשה ואח"כ הוציאו אותם ממצרים - למה כותב להפך?

אלא כלל הוא בחיים כל זמן שהאדם לא טעם את טעם חירות, החופש, הדרור - הוא לא מסוגל להעריך כראוי את גודל השחרור מהשיעבוד! - רק לאחר שיצאו הבינו את הנס הגדול ב-הצלתו אתכם מעבודתם.

"ושמתי פדות בין עמי ובין עמך" (שמות ח' יט')

וכי שני עמים היו אז?

אלא שני מצבים שונים היו: מצב, כאשר עם ישראל קיים את התורה והמצוות - ואז הוא נקרא עם ה'. ומצב אחר, כאשר עשו את העגל - ואמר ה' למשה - "רד כי שחת עמך" ..

במסכת סנהדרין נאמר: אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי, או כולו חייב. כן אנו יודעים, כי הגאולה יכולה לבא בחינת אחישנה- כאשר כולו זכאי, ואילו בעיתה - אפילו כאשר כולו חייב.

על כן נאמר: ושמתי פדות בין עמי ובין עמך בין שהוא נקרא עמי - שומר מצוות וכו' לבין "עמך" אפילו שכולו חייב - בין כך ובין כך תבוא הגאולה!

מספרים על אחד הצדיקים שאמר: רבון העולמים - שלח משיח צדקנו, כולו זכאי כמעט לא ניתן הדבר, ואילו כולו חייב - מה איכפת לך שיהודים מקיימים חלק מהמצוות?!

כדי לראות את האמת של מציאות הבורא בראיה נקייה, וככל שהזדככה ראייתו כך הגיע להכרה בהירה וברורה יותר ב-אין עוד מלבדו!)

עוד מענייני אמונה ובטחון

הנה, יש ויכוח גדול בין הראשונים מהו בטחון בד', האם דבר שהוא בטוח שיהיה לו כך יהיה באמת או שזה לא נקרא בטחון, אלא בטחון לדעת שרצון ד' זה מה שיהיה ולא יעזור שום פעולה ומעשה של השתדלות - הגזירה אמת והחריצות שקר.

החזו"א באמונה ובטחון כותב שכל זמן שלא התברר בנבואה שזה מגיע לו גם אם יבטח אין סיבה שיקבל ד' לא הבטיח זאת. אבל יש גדולים שהיו בוטחים ומקבלים.

בעניין זה יש סיפור על אחד ששמע מר' ישראל מסלנט וצוק"ל שאפשר לבטוח ולקבל. והלך לקנות כרטיס הגרלה והוא התחזק "ובטח" שהכרטיס שלו יזכה. ההגרלה התקיימה במועדה אך לצערו הרב הוא לא זכה בה. הוא פנה אל ר' ישראל ושאל אותו איך יתכן שלא זכה. אמר לו ר' ישראל האם היית בטוח לגמרי בזכייה, אותו אדם השיב כמובן שכן, אמר לו ר' ישראל שבוע הבא תנסה שוב. כך נפרד ממנו. שבוע הבא יום לפני שההגרלה מתקיימת מגיע ר' ישראל אל אותו יהודי - האם אתה מסכים למכור לי את הכרטיס בסכום קרוב לסכום הזוכה? אותו יהודי השיב שכן, אמר לו ר' ישראל - אם היית בטוח בזכייה באמת לא היית מוותר על הסכום הזה. סימן שאתה לא בטוח באמת, ואת הקב"ה כידוע אי אפשר לרמות! - "קרוב ד' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת".

שאותו בעל גמ"ח הוציא את זעמו עליו, הוא ניגש אל הכספת והוציא משם את כל הסכום שהיה צריך והלווה לו!

סיפור נוסף שאני זוכר (אבל לא במדוייק) על אחד שהיה בכלא והיה לו משפט חוזר הצליח בו על ידי שהתחזק באמונה הזו.

הנקודה היא - "עמו אנכי בצרה", הקב"ה נמצא עם כל יהודי בכל מצב שהוא, השאלה היא רק כמה היהודי נמצא עם הקב"ה,

לכן אצל משה רבינו רואים שזכה לכאלה דברים גדולים שאפילו האבות הקד' לא זכו, כמה שאדם יותר דבק בד' ובאמונה בד' פה טמונה הסגולה והישועה שלו.

(א.ה. ויש לשאול וכי חלילה האבות היו בדרגה נמוכה? ראיתי שמבאר זאת הגרי"א וינטרוב זצ"ל בביאורו על הנפש החיים שהכוונה שהאבות הכשירו את הקרקע כל אחד בעבודתו והבאים אחריו כבר יכלו להמשיך מאותו מקום בו עצר מי שהיה לפניו כך שמה שמשה הגיע היה זה בזכות אותה עבודה של האבות שהיו לפניו.

אולי יש להוסיף על דבריו, על פי מה שהתבאר לגבי מקום המקדש שנקרא הר על ידי אברהם ויצחק קראו שדה ויעקב בית שכל אחד הוסיף וקידש את המקום ואת עצמו, הר בגימ' 205 נוסף 103 (בגימ' אמונה עם הכולל) = שדה, וכן הלאה כשנוסיף 103 נגיע לבית וכשנוסיף עוד 103 נגיע ל- ואתחנן 515 זה שייך למשה, כי עבודתו היתה הוספה על הקודמים. ולחידד נקודה זו יש לבאר ש-103 בגימ' אבק, היינו שההוספה היא כמו ניקוי של עוד שכבת אבק, כל אחד בעבודת האמונה חידד את ההכרה,

הערות ותגובות:

הערה והוספה על פרשת שמות

יש"כ נפלא עד מאוד - וברמז שכתבתם **מצרימה** בגימ' **שכינה** לרמז על עמו אנכי בצרה [וזכיתם לכוין לדברי החיד"א שכ"כ בס' חומת אנך ועוד בספריו - והוא עוד בהרבה ספרים ורמזו על סמך שהקב"ה אמר ליעקב אנכי ארד עמך] - יתכן לרמז גם היותו בבית פוטיפר היתה שכינה עמו "**פוטיפר**" בגימ' "**שכינה**" - ואח"כ בהיותו משנה למלך "**לפרעה**" בגימ' "**שכינה**" - וגם בצאתם למדבר ביום הזה "**באו מדבר סיני**" בגימ' "**שכינה**" - גם תקוות ישראל שהקב"ה יושיענו דהנה **מצרימה** נוטריקון הסופי תיבות של אני ה' אלקים אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים, וזה כוונתו בגלות המר - וכהבטחת הנביא [ישעיהו סו כב] כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאם ד' כן יעמד זרעכם ושמכם: - ועוד מקרא [ירמיהו ז ז] ושכנתי אתכם במקום הזה בארץ אשר נתתי לאבותיכם למן עולם ועד עולם - וכמו"כ בתיבת **הבאים** מצרימה מרומז תקוות ישראל - **הבאים** נוטריקון [יחזקאל לו כא] ודבר אליהם וגו' אני לוקח את בני ישראל מבין הגוים אשר הלכו שם וקבצתי אותם מסביב והבאתי אותם אל אדמתם - ועוד [יואל ב א] "תקעו שופר בציון והריעו בהר קדשי ירגזו כל ישרי הארץ כי בא יום ה' כי קרוב".

הרב משה שמואל הכהן גליק שליט"א

נפלא מאד. בענין המס' 385 פלא, מצרימה בגימט' סמך מם אלף למד 385

ובענין המס' 601 גם משה אהרו בגימט' 601. ירא שמים 601. א.ר. ב"ב

השיעור נכתב ונערך מתוך ההקלטה במערכת קול הלשון

ניתן לשמוע שיעורי רמזים על סדר הפרשיות ושיעורים על עניינים בסוגיות הש"ס - דרך בנק התורה שע"י קול הלשון מספר ישיר בנק התורה : 0732951222, או בלחיצה פעמיים כוכבית במספר הרגיל: 036171111 להקיש קוד 642106 ואח"כ קוד כניסה 068068 בחירת מדור וכו' להערות או בקשה לקבל דף זה נא לפנות לכתובת מייל x0527136245@gmail.com כמו-כן ניתן להשיג את הקונטרסים על המועדים בטלפון - 0534142879 או בכתובת מייל הנ"ל